

Persian (Iran)

قانون مربوط به قرارداد حمایت اموال فرهنگی هنگام جنگ ۱۴ می ۱۹۵۴ مصوب

۱۳۳۷/۱۲/۳

ماده واحده - قرارداد حمایت اموال فرهنگی هنگام جنگ مشتمل بر جهل ماده و یک آیین نامه اجرایی و یک پروتکل و سه قطعنامه که ۱۴ مه ۱۹۵۴ از طرف نماینده تام‌الاختیار ایران در لاهه به امضا رسیده است تصویب می‌شود. قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و متن قرارداد ضمیمه است پس از تصویب مجلس سا در جلسه یکشنبه سوم اسفند ماه یک هزار و سیصد و سی و هفت به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

ضمایم:

قرارداد حمایت اموال فرهنگی هنگام جنگ ۱۴ می ۱۹۵۴

کنفرانسی که از طرف سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد به منظور تهیه و تصویب قرارداد حمایت اموال فرهنگی در صورت وقوع جنگ و آیین نامه اجرایی آن قرارداد و پروتکل مربوط به قرارداد حمایت اموال فرهنگی در صورت وقوع جنگ دعوت شده بود بنا به دعوت دولت هلند از ۲۱ آوریل تا ۱۴ مه ۱۹۵۴ در لاهه تشکیل یافت و اساس طرح‌هایی که از طرف سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تنظیم شده بود مورد قرار داد و متن‌های زیر از طرف کنفرانس منبور مورد توجه واقع شد.

قرارداد لاهه برای حمایت اموال فرهنگی در صورت وقوع جنگ و آیین نامه اجرایی آن، پروتکل برای حمایت اموال فرهنگی در صورت وقوع جنگ.

قرارداد و آیین نامه و پروتکل مذکور که متن‌های آنها به زبان انگلیسی و اسپانیایی و فرانسوی و روسی تهیه شده و منضم به آن سند می‌باشد.

سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد متن‌های مزبور را به زبان‌های روسی دیگر کنفرانس عمومی خود نیز ترجمه خواهد نمود.

به علاوه این کنفرانس سه قطعنامه دیگر نیز تصویب کرده است که همچنین منضم به این سند می‌باشد. بناه علی هذا امضاکنندگان زیر که از طرف دولت‌های خود رسماً مجاز بوده‌اند این سند نهایی را امضا کردند.

این قرارداد در لاهه در تاریخ ۱۴ مه ۱۹۵۴ به زبان‌های انگلیسی و اسپانیایی و فرانسوی و روسی تنظیم شده که اصل آن اسناد و ضمایم آنها در سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ضبط و تودیع می‌شود. طرف‌های معظم مشاهده:

- با توجه به اینکه اموال فرهنگی در جریان جنگ‌های اخیر شدیداً لطمه دیده و در اثر توسعه وسایل مفی جنگی بیش از پیش مورد تهدید و تخریب واقع می‌باشد،

- با علم به اینکه تمام اموال در فرهنگ جهانی سهم هستند و لطمه به اموال فرهنگی هر قوم به منزله لطمه به اموال کلیه بشریت می‌باشد،

- با توجه به اینکه حفظ اموال فرهنگی برای کلیه اقوام جهانی اهمیت بسیار دارد و لازم است اموال مزبور مورد حمایت بین‌المللی واقع گردد،

- به پیروی از اصول حمایت اموال فرهنگی در صورت وقوع جنگ که در قراردادهای لاهه مورخ ۱۸۹۹ و

۱- متن قرارداد که مشتمل بر ۱۰ ماده، یک آیین نامه اجرایی (مقررات اجرایی قرارداد)، یک پروتکل و سه قطعنامه است ضمیمه این ماده است.

ماده نوزدهم - برای تعیین شرایط تجارت اشیاء عتیقه و همچنین اجرای کلیه مقررات این قانون، نظام نامه خصوصی تهیه شده و به تصویب هیأت وزرا خواهد رسید.^۱
ماده بیستم - اجازتهایی که تاکنون برای حفاری داده شده در صورت عدم موافقت با این قانون از درجه اعتبار نفاذ است.

۱۹۱۷ و در پیمان واشنگتن مورخ ۱۵ آوریل ۱۹۴۵ مقرر شده است،
 - با توجه به اینکه حمایت این اموال وقتی مؤثر خواهد بود که در زمان صلح اقداماتی برای تأمین آن، چه از نظر ملی و چه از نظر بین‌المللی به عمل آید،
 - با تصمیم به اخذ کلیه تدابیر ممکنه برای حمایت اموال فرهنگی، مواد ذیل را مقرر می‌دارند:

فصل اول - مقررات عمومی مربوط به حمایت
 ماده ۱- تعریف اموال فرهنگی: در این قرارداد اموال زیر صرف نظر از منشأ و مالک آنها اموال فرهنگی محسوب می‌گردند:

الف- اموال منقول و غیر منقولی که برای فرهنگ ملل دارای اهمیت زیادی می‌باشد از قبیل آثار معماری - هنری یا تاریخی، مذهبی یا غیر مذهبی، مناظر باستانی، مجسمه ساختمان‌هایی که از این حیث دارای ارزش تاریخی یا هنری می‌باشند. آثار هنری و نسخ خطی و کتب و سایر اشیاء که دارای ارزش هنری - تاریخی یا باستان‌شناسی باشد و همچنین مجموعه‌های علمی و مجموعه‌های مهم کتب و اسناد و نمونه‌های تقلیدی اموال مذکور در فوق.
 ب- بناهایی که منظور اصلی و واقعی از آنها حفاظت و نمایش اموال منقول فرهنگی مذکور در بند (الف) می‌باشد مانند موزه‌ها، کتابخانه‌های بزرگ، باغیچاتی ما و همچنین بناگاه‌هایی که در صورت وقوع جنگ اموال منقول فرهنگی مذکور در بند (الف) در آنها نگهداری می‌شود.

ج- مراکزی که در آنها تعداد قابل توجهی اموال فرهنگی مشروحه در بند (الف) و (ب) وجود دارد و مراکز آثار تاریخی گفته می‌شود.

ماده ۲- حمایت اموال فرهنگی: به موجب مفاد این قرارداد حمایت اموال فرهنگی شامل حراست و محترم شمردن اموال مزبور می‌باشد.

ماده ۳- حراست اموال فرهنگی: طرف‌های معظم متعهد می‌نمایند هنگام صلح، وسایل حراست اموال فرهنگی واقع در سرزمین خود را در مقابل نتایج متصوره از جنگ با اقداماتی که به نظرشان مناسب باشد، فراهم سازند.

ماده ۴- محترم شمردن اموال فرهنگی:

۱- طرف‌های معظم متعهد می‌نمایند اموال فرهنگی را چه در سرزمین خود و چه در سرزمین یکی از طرف‌های معظم متعهد محترم شمرده، استفاده از اموال مزبور و از وسایل محافظت آنها و از مناطق مجاور آنها را به نحوی که در صورت وقوع جنگ موجب تخریب آنها یا آسیب به آنها باشد متنبوع ساخته و از هر عمل خصمانه‌ای در باب آنها خودداری نمایند.

۲- تخلف از تعهد مذکور در بند (۱) این ماده جایز نخواهد بود مگر در مواردی که الزامات نظامی اجباراً چنین تخلفی را ایجاب نماید.

۳- طرف‌های معظم متعهد به علاوه تعهد می‌نمایند هرگونه عمل دزدی و چپاول و دستبرد به اموال فرهنگی را جلوگیری نموده، متنبوع و عندالزوم متوقف سازند و نگذارند به هیچ وجه نسبت به آنها اقدامات تخریبی به عمل آید و از مصادره اموال فرهنگی منقول واقع در خاک طرف متعهد منظم دیگری خودداری نمایند.

۴- هرگونه عمل انتقامی علیه اموال فرهنگی را ممنوع می‌سازند.

۵- یکی از طرف‌های متعهد نمی‌تواند به استاد به اینکه طرف دیگر تعهدات مربوط به حراست مذکور در ماده ۳ را مراعات ننموده است، خود را از الزاماتی که این ماده ایجاب می‌نماید، آزاد بداند.

ماده ۵- اشغال:
 ۱- طرف‌های معظم متعهد که کلیه یا قسمتی از سرزمین طرف متعهد دیگر را اشغال نمایند باید در حدود امکان، مساعی مقامات ملی صلح‌ه‌جو کشور اشغال شده را برای حراست و حفظ اموال فرهنگی تأمین کنند.

۲- چنانچه اقدام فوری برای حفاظت اموال فرهنگی واقع در سرزمین اشغال شده که در نتیجه عملیات جنگی آسیب دیده لازم گردد و مقامات ملی صلح‌ه‌جو نیز نتوانند به آن بپردازند، دولت اشغال‌کننده در حدود امکان، لازم‌ترین اقدامات حفاظتی را با همکاری نزدیک مقامات مزبور به عمل خواهد آورد.

۳- هر یک از طرف‌های معظم متعهد که افراد یک نهفت، مقاربت آن را حکومت قانونی می‌شناسند توجیه افراد مزبور را حتی لامکان نسبت به لزوم مراعات مقررات این قرارداد در قسمت مربوط به محترم شمردن اموال فرهنگی جلب خواهند نمود.

ماده ۶- علامت گذاری اموال فرهنگی: طبق مقررات ماده ۱۶ اموال فرهنگی را می‌توان به علامت مخصوص مجهز نمود تا تشخیص آنها تسهیل گردد.

ماده ۷- اقدامات از نظر نظامی

۱- طرف‌های معظم متعهد تعهد می‌نمایند از زمان صلح در مقررات و دستوراتی که جهت سررازان خود تنظیم می‌نمایند ترتیبات خاصی برای مراعات این قرارداد منظور دارند و هم در زمان صلح نزد افراد نیروی نظامی خود روح احترام نسبت به فرهنگ و اموال فرهنگی همه ملل را بهرورارند.

۲- و نیز تعهد می‌نمایند از زمان صلح در نیروی نظامی خود ادارات یا افراد متخصصی تهیه نمایند که مأموریت آنها مراقبت در احترام به اموال فرهنگی بوده و با مقامات کشوری مأمور - حراست اموال مزبور همکاری کنند.

فصل دوم - حمایت مخصوص

ماده ۸- اعطای حمایت مخصوص:

۱- تعداد محدودی بناگاه را که برای حفاظت اموال فرهنگی منقول در صورت وقوع جنگ در نظر گرفته شده و همچنین مراکز آثار تاریخی و سایر اموال فرهنگی غیر منقول را که دارای اهمیت زیادی باشد می‌توان تحت حمایت مخصوص قرار داد مشروط بر اینکه:

الف- با مراکز صنعتی یا هر هدف نظامی مهم که نقطه حساس باشد مانند فرودگاه، ایستگاه رادیو، مؤسساتی که برای دفاع ملی کار می‌کنند، بندر یا ایستگاه‌های راه‌آهن نسبتاً مهم یا خط مهم ارتباطی به حد کافی فاصله داشته باشد.

ب- برای مقاصد نظامی مورد استفاده قرار نگیرد.

۲- بناگاه برای محافظت اموال منقول فرهنگی نیز می‌تواند هر کجا که واقع شده باشد تحت حمایت مخصوص قرار گیرد مشروط بر اینکه طوری ساخته شده باشد که بر حسب احتمال، بسیار از تیراند به آن لطمه‌ای وارد نماید.

۳- یک مرکز آثار تاریخی که برای نقل و انتقال افراد و ذخایر نظامی حتی به عنوان ترازویت به کار برده شود در حکم مرکزی است که به منظورهای نظامی مورد استفاده قرار گرفته و همچنین است هنگامی که در آن عملیاتی انجام شود که رابطه مستقیم با اقدامات نظامی داشته باشد و محل اقامت افراد نظامی یا تولید مصالح جنگی قرار گیرد.

۴- برایت یکی از اموال فرهنگی مذکور در بند (۱) از طرف نگهبانانی که برای این امر ملبس به لباس مخصوصی نگهبانی هستند یا حضور نیروی پلیس که بر حسب عادت مأمور انتظام عمومی است در مجاورت آن مال فرهنگی منظور نظامی محسوب نمی‌گردد.

۵- چنانچه یکی از اموال فرهنگی مذکور در بنده (۱) این ماده در نزدیکی یک هدف نظامی مهم به مفهوم این بند واقع باشد می‌تواند تحت حمایت مخصوص قرار گیرد مشروط بر اینکه طرف متعهدی که چنین تقاضایی را می‌نماید متعهد گردد که در صورت وقوع جنگ از هدف مزبور هیچ گونه استفاده نظامی نکند و به خصوص اگر بنا بر ایستگاه راه‌آهن یا فرودگاه باشد هرگونه رفت و آمد را از آنها منع صرف سازد در این صورت باید الحاحاً در زمان صلح به عمل آید.

۶- حمایت مخصوص از اموال فرهنگی در زمان صلح به وسیله آیت آنها در دفتر بین‌المللی حمایت فرهنگی به

عمل می آید. این ثبت فقط طبق مفاد این قرارداد و تحت شرایطی که برای اجرای آن در این موافقت نامه پیش بینی شده انجام می گیرد.

ماده ۹ - مصونیت اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص: اطراف معظّم معاهد تعهد می نمایند مصونیت اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص را به محض ثبت آنها در دفتر بین المللی یا خودداری از هر گونه خصومت نسبت به آنها محترم شمارند و از به کار بردن اموال مزبور و حوالی آنها (غیر از مواردی که در بند ۵ ماده ۸ پیش بینی شده) به منظور نظامی خودداری نمایند.

ماده ۱۰ - علامت گذاری و بازرسی: اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص باید در زمان جنگ دارای علامت مشخص در ماده ۱۶ بوده و همان طور که در آیین نامه اجرایی پیش نویس شده، برای بازرسی بین المللی آزاد باشد. ماده ۱۱ - سلب مصونیت:

۱- چنان که یکی از اطراف معظّم معاهد نسبت به یکی از اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص از تهداتی که طبق ماده ۹ نموده تخلف نماید طرف مقابل تا زمانی که این تخلف ادامه دارد از تهداتی که نسبت به مصونیت اموال مزبور نموده آزاد خواهد بود. مع هذا هر وقت ميسر گردد، اخطار خواهد کرد که در مهلت معقولی به آن تخلف خاتمه داده شود.

۲- به غیر از مواردی که در بند (۱) پیش بینی شده مصونیت یک مال فرهنگی تحت حمایت مخصوص نمی تواند سلب گردد مگر در موارد استثنائی الزامات نظامی غیر قابل اجتناب و منحصرأ تا موقعی که الزام وجود دارد. این الزام فقط از طرف شخصی می تواند تشخیص داده شود که رئیس تشکیلاتی بالاتر یا اقل برابر با یک لشکر باشد. در کلیه مواردی که اوضاع اجازه دهد، تصمیم سلب مصونیت قبلاً در مدتی کافی به طرف مقابل ابلاغ می گردد.

۳- طرفی که مصونیت را سلب می نماید باید در کمترین مدت ممکن کتباً با ذکر علل، کسیر کل اموال فرهنگی را که در آیین نامه اجرایی پیش نویس شده مستحضر سازد.

فصل سوم - حمل و نقل اموال فرهنگی
ماده ۱۲ - حمل و نقل تحت حمایت مخصوص

۱- حمل و نقلی که منحصرأ مخصوص اموال فرهنگی چه در داخل کشور و چه به مقصد سرزمین دیگری باشد ممکن است طبق تقاضای طرف معظّم معاهد ذی نفع تحت حمایت مخصوص و شرایط پیش بینی شده در آیین نامه اجرایی به عمل آید.

۲- حمل و نقل تحت حمایت مخصوص با مرافقی که جنبه بین المللی دارد و در آیین نامه اجرایی پیش بینی شده و با علامت مشخصی که در ماده ۱۶ تعیین شده به عمل خواهد آمد.

۳- طرف های معظّم معاهد از هر گونه عمل خصمانه نسبت به حمل اموال تحت حمایت مخصوص خودداری خواهند نمود.

ماده ۱۳ - حمل و نقل در موارد نوری

۱- چنانچه یکی از اطراف معظّم معاهد تشخیص دهد امنیت بعضی از اموال فرهنگی اقتضا می کند که آنها را به حای دیگری منتقل سازد و این عمل به تفسیر فوریت داشته باشد که طرز عمل پیش بینی شده در ماده ۱۲ را نتواند به خصوص در آغاز جنگ مراعات نماید در آن صورت حمل و نقل ممکن است به علامت مشخص مذکور در ماده ۱۲ مجوز گردد مشروط بر اینکه طبق مفاد ماده ۱۲، تقاضای مصونیت نشده و رد نشده باشد. جریان حمل و نقل باید در حدود امکان به اطلاع طرف های متخاصم برسد. حمل و نقل به طرف سرزمین کشور دیگر چنانچه صریحاً مصونیت داده نشده باشد نمی تواند مجوز به علامت مشخصه باشد.

۲- اطراف معظّم معاهد در حدود ممکنه احتیاطات لازمه را به عمل خواهند آورد تا حمل و نقلی که در بند اول ماده پیش بینی شده و مجوز به علامت مشخص است از عملیات خصمانه ای علیه آنها اجتناب یابد.

ماده ۱۴ - مصونیت در موارد توقیف و تصرف غنیمت:
۱- در مقابل توقیف و تصرف غنیمت اموال زیر مصونیت دارند:
الف- اموال فرهنگی که از حمایت پیش بینی شده در ماده ۱۲ و همچنین ماده ۱۳ بهره مند است.
ب- وسایل حمل و نقل که منحصرأ مخصوص انتقال اموال مزبور باشد.
۲- این ماده به هیچ وجه حق بازدید و بازرسی را محدود نمی سازد.

فصل چهارم - کارندان
ماده ۱۵ - متصدیان: کسانی که مأمور حمایت اموال فرهنگی هستند باید در حدودی که با مقتضیات امر

مطابقت نمایند به نفع اموال مزبور احترام واقع گردند و چنانچه در دست طرف مقابل گرفتار شوند و امر که موافق به حمایت هستند نیز به دست طرف مقابل افتد، باید بتوانند به انجام وظیفه خود ادامه دهند.

فصل پنجم - علامت مشخص
ماده ۱۶ - علامت قرارداد:

۱- علامت مشخصه قرارداد عبارت است از یک لوحه که پایین آن نوک دار بوده، صفحه آن دارای دور آبی و سفید است (یک مربع آبی که یک زاویه آن در نوک لوحه قرار گرفته و یک مثلث آبی بالای مربع مز این دو شکل در هر طرف تشکیل یک مثلث سفید می دهند).

۲- این علامت با متفرقات به کار می رود و با سه مرتبه به شکل مثلث (یک علامت در پایین) طبق شرایط مذکور در ماده ۱۷ تکرار می شود.

ماده ۱۷ - مورد استعمال علامت:

۱- علامت مخصوص که سه مرتبه تکرار می شود فقط در موارد زیر استعمال می گردد:
الف- اموال فرهنگی غیر منقول تحت حمایت مخصوص

ب- حمل اموال فرهنگی تحت شرایطی که در ماده ۱۲ و ۱۳ پیش بینی شده است.

ج- پناهگاههایی که تحت شرایط مذکوره در آیین نامه اجرایی تدارک می شود.

۲- علامت مشخصه به صورت متفرّد فقط در موارد زیر استعمال می شود:

الف- برای اموال فرهنگی که تحت حمایت مخصوص نیست.

ب- برای اشخاصی که طبق مقررات اجرایی مأمور بازرسی هستند.

ج- برای کسانی که مأمور حمایت اموال فرهنگی هستند.

د- در مورد بزرگ های هوایی که در آیین نامه اجرایی پیش نویس شده است.

۳- در صورت وقوع جنگ استعمال علامت مشخصه جز در مواردی که در بندهای بالایی این ماده ذکر شده همچنین استعمال علامت شیب به علامت مشخصه به هر منظوری ممنوع می باشد.

۴- علامت مشخصه را نمی توان روی اموال فرهنگی غیر منقول نصب نمود، مگر اینکه در همین حال پروانه ای به وسیله مقامات صالحه طرف معظّم معاهد امضا و تاریخ گشوده شده نیز در کنار آن نصب گردد.

فصل ششم - حدود احوال قرارداد:
ماده ۱۸ - اعمال قرارداد:

۱- علاوه بر مقرراتی که باید در زمان صلح متبرر باشند، هنگامی که جنگی اعلام شود یا برخورد مسلحانه بین دو یا چند طرف معظّم معاهد واقع گردد، جدا از مقرراتی که باید در زمان صلح اتخاذ شود، کنوانسیون باید در مورد جنگ اعلام شده یا هر دیگری منعقد شده و دیگر که میان دو یا چند طرف معظّم معاهد وضع داده

حتی اگر وضعیت جنگ از نظر یک یا چند طرف به رسمیت شناخته نشده باشد اصلا عمل گردد.
۲- قرارداد هنگام اشغال تمام یا قسمتی از سرزمین یکی از طرف‌های معظم متناهد نیز قابل اصلا خواهد بود
۳- اگر اشغال منزه بدون مقاومت نظامی به عمل آمده باشد.
۴- چنانچه یکی از دول متخاصم عضو این قرارداد نباشد مع ذلک دولی که عضویت دارند در روابط بین خود متعهد به این قرارداد خواهند بود.

به علاوه چنانچه دولت غیرعضو اظهار دارد که مقررات قرارداد را می‌پذیرد تا زمانی که آنها را مورد اجرا قرار می‌دهد، سایرین نسبت به آن متعهد خواهند بود.
ماده ۱۹ - جنگ‌هایی که جنبه بین‌المللی ندارند:

۱- در صورت وقوع جنگی که جنبه بین‌المللی ندارد و در سرزمین یکی از طرف‌های معظم متناهد واقع می‌شود هر یک از طرفین منازعه مکلف است مقررات این قرارداد را لاقفل در قسمتی که مربوط به احترام نسبت به اموال فرهنگی می‌باشد، اعمال نماید.

۲- متخاصمین سعی خواهند نمود از طریق موافقت‌نامه‌های مخصوص تمام یا قسمتی از مقررات دیگر این قرارداد را نیز به مورد اجرا بگذارند.
۳- سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد می‌تواند وسایل خود را در اختیار متخاصمین بگذارد.
۴- اجزای مقرراتی که در بالا ذکر شده در وضع حقوقی متخاصمین تأثیری نخواهد داشت.

فصل هشتم - اجرای قرارداد
ماده ۲۰ - آیین‌نامه اجرایی: نحوه اجرای این قرارداد در آیین‌نامه اجرایی که جزء لاینفک آن به شمار می‌رود، تعیین شده است.

ماده ۲۱ - دول حامی: این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن با کمک دول حامی که مأمور حفاظت منابع طرف‌های متخاصم هستند به مورد اجرا گذاشته می‌شود.
ماده ۲۲ - طریق مصالحه

۱- دول حامی در هر مورد که به نفع اموال فرهنگی مفید می‌دانند به خصوص اگر راجع به اجزا یا تفسیر مفاد این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن اختلافی بین طرف‌های متخاصم وجود داشته باشد به آنها کمک و همراهی خواهند کرد.
۲- بدین منظور هر یک از دول حامی می‌تواند به دعوت یکی از طرف‌های متخاصم یا به دعوت مدیرکل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد یا به اختیار خود به طرف‌های متخاصم پیشنهاد نماید که مجسمی مرکب از نمایندگان آنان به خصوص مقاماتی که مأمور حفاظت اموال فرهنگی می‌باشند لدی الاجتضا در سرزمین بی‌طرف مناسبی تشکیل دهند.

طرف‌های متخاصم موظفند به پیشنهاد راجع به تشکیل مجمع ترتیب اثر دهند. دول حامی شخصیتی از یکی از دول بی‌طرف یا شخصیتی که از طرف مدیرکل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد معرفی شده باشد به طرف‌های متخاصم پیشنهاد می‌نمایند تا پس از قبول از طرف متخاصمین به سمت ریاست در این مجمع شرکت نمایند.

ماده ۲۳ - کمک سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد
۱- طرف‌های معظم متناهد می‌توانند به منظور تأسیس سازمان حمایت از اموال فرهنگی یا برای هر موضوعی که مربوط به اجرای این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن باشد از سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد طلب کمک فنی نمایند.

یونسکو در حدود برنامه و امکانات خود این کمک را خواهد نمود.

۲- سازمان مجاز خواهد بود به ابتکار خود در این خصوص به طرف‌های معظم متناهد پیشنهادهایی بدهد.
ماده ۲۴ - موافقت‌های مخصوص
۱- طرف‌های معظم متناهد راجع به هر ساله‌ای که حل جداگانه آن را صلاح بدانند، می‌توانند به انعقاد موافقت‌نامه‌های مخصوص ببادرت نمایند.

۲- هیچ گونه موافقت مخصوصی نمی‌تواند از حمایتی که این قرارداد برای اموال فرهنگی و کارکنان مربوط به آن تعیین نموده است، بکاهد.
ماده ۲۵ - انتشار قرارداد: طرف‌های معظم متناهد تعهد می‌نمایند هنگام صلح و هنگام جنگ متن این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن را تا سرحد امکان در مسالک خود منتشر سازند و به خصوص متعهد می‌گردند آن را در برنامه‌های تعلیمات نظامی و حتی القودور کشوری وارد نمایند به نحوی که کلیه ساکنین مخصوصاً نیروی انتظامی و مأمورین حفظ اموال فرهنگی اصول آن را بدانند.

ماده ۲۶ - ترجمه و گزارش
۱- طرف‌های معظم متناهد ترجمه رسمی این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن را به وسیله مدیرکل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد برای یکدیگر خواهند فرستاد.
۲- به علاوه لاقفل هر ۴ سال یک مرتبه گزارشی حاوی اطلاعاتی که مناسب به نظر آنان برسد و راجع باشد به اقداماتی که به عمل آورده‌اند و یا از طرف ادارات آنها برای اصلا این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن تهیه و یا در نظر گرفته شده است به مدیرکل یونسکو خواهند داد.

ماده ۲۷ - جلسات
۱- مدیرکل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد می‌تواند با تصویب شورای اجرایی یونسکو، نمایندگان طرف‌های معظم متناهد را برای تشکیل جلسه دعوت نماید و نیز موظف است در صورتی که لاقفل یک پنجم از طرف‌های معظم متناهد تقاضا نمایند به این دعوت اقدام کند.
۲- بدون آنکه به وظایف دیگر مجمع که از لحاظ این قرارداد و مقررات اجرایی آن بدان محول شده است اطمینان وارد آید، مجمع مأمور خواهد بود مسائل مربوط به اجرای این قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن را مورد مطالعه قرار داده و در آن باب توصیه‌هایی نماید.

۳- به علاوه مجمع می‌تواند چنانچه اکثریت نمایندگان طرف‌های معظم متناهد حضور داشته باشند، طبق مفاد ماده ۱۳ اقدام به تجدیدنظر در قرارداد و آیین‌نامه اجرایی آن نماید.
ماده ۲۸ - ضمانت اجزای طرف‌های معظم متناهد تعهد می‌نمایند در حدود قوانین جزایی خود تدابیر لازمه اتخاذ نمایند تا اشخاصی که نسبت به این قرارداد تخلف نموده یا دستور ارتکاب به تخلف داده‌اند قطع نظر از تابعیت آنها مورد تعقیب و تنبیه جزایی یا انتظامی قرار گیرند.

مقررات نهایی
ماده ۲۹ - زبان
۱- این قرارداد به زبان‌های انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تنظیم شده است و هر ۴ متن متساویاً معتبر می‌باشد.

۲- سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ترجمه‌هایی نیز به زبان‌های رسمی دیگر کنفرانس عمومی تهیه خواهد نمود.
ماده ۳۰ - امضا: این قرارداد مورخ به تاریخ ۱۳ مه ۱۹۵۴ می‌باشد و تا ۳۱ دسامبر ۱۹۵۴ برای امضای کلیه دولی که در کنفرانس ۲۱ آوریل الی ۱۴ مه ۱۹۵۴ لاهه دعوت شده بودند باز خواهد بود.

ماده ۳۱ - تصویب

- ۱- این قرارداد طبق مقررات قانون اساسی هر یک از دول امضاء کننده، به تصویب خواهد رسید.
- ۲- اسناد مصوب به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تسلیم خواهد شد.
- ماده ۳۲ - الحاق: این قرارداد از روزی که مقرر می گردد برای الحاق کلیه دولی که در ماده ۳۰ اشاره شده است و آن را امضا کرده اند و همچنین دولی که از طرف شورای اجرایی سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد برای الحاق به آن دعوت شدند باز خواهد بود.
- الحاق با تسلیم سند مربوط به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد انجام می گیرد.
- ماده ۳۳ - قوت قانونی
- ۱- این قرارداد سه ماه پس از تسلیم پنج سند مصوب آن قوت قانونی خواهد یافت.
- ۲- بعداً نیز قرارداد برای هر یک از اطراف معتمد معاهد سه ماه پس از تسلیم سند مصوب با سند حاکی از الحاق قابل اجرا خواهد بود.
- ۳- موارد پیش بینی شده در موارد ۱۸ و ۱۹ به اسناد تصویب با الحاق که اطراف متخاصم قبل یا بعد از شروع جنگ یا اشغال تسلیم نموده باشند اثر فوری خواهد داد. در این موارد مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد به سریع ترین شکل، مراتب پیش بینی شده در ماده ۳۸ را ابلاغ خواهد نمود.
- ماده ۳۴ - اعمال واقعی قرارداد
- ۱- دولت طرفهای قرارداد از هنگام قابل اجرا بودن آن، هر یک به سهم خود کلیه اقدامات لازم را برای تقسیم به کارگیری مؤثر آن در یک دوره شش ماهه بعد از لازم الاجرا شدن آن به عمل خواهند آورد.
- ۲- این دوره باید شش ماه از تاریخ تودیع اسناد تصویب با الحاق برای کشوری که اسناد مربوطه را پس از تاریخ لازم الاجرا شدن کنوانسیون تودیع نموده است، باشد.
- ماده ۳۵ - توسعه سرزمین های مشمول قرارداد: هر یک از طرفهای معتمد معاهد می توانند هنگام تصویب با الحاق یا بعداً در هر موقع دیگر به وسیله یادداشتی خطاب به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد اعلام دارد که این قرارداد شامل کلیه یا یکی از سرزمین های خواهد بود که طرف منبسط روایت بین المللی آن را عهده دار می باشد. این یادداشت سه ماه پس از وصول دارای اثر خواهد بود.
- ماده ۳۶ - ربط با قراردادهای قبلی
- ۱- در روابط بین قدرتهایی که معاهد به کنوانسیون لاهه راجع به قوانین و رسوم جنگ زمینی (IV) و کنوانسیون لاهه راجع به بمباران به وسیله نیروهای دریایی در زمان جنگ (IX) - خواه قراردادهای ۲۹ ژوئیه ۱۸۶۴ و خواه قراردادهای ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ - و آنهایی که معاهد به این کنوانسیون نیز هستند، این کنوانسیون مکمل کنوانسیون سابق الذكر (IX) و آیین نامه پوست کنوانسیون (IV) است و باید به جای علامت مشخصه مذکور در ماده ۵ کنوانسیون سابق الذكر (IX)، علامت مذکور در ماده ۱۶ کنوانسیون حاضر مورد استفاده قرار گیرد، در مواردی که کنوانسیون حاضر و آیین نامه اجرایی آن استفاده از این علامت مشخصه را توصیه نموده اند.
- ۲- در روابط بین دولی که به وسیله پیمان واشنگتن مورخ ۱۵ آوریل ۱۹۲۵ برای حفاظت مؤسسات هنری و علمی و آثار تاریخی (پیمان زوریخ) نسبت به یکدیگر تمهیداتی دارند و اطراف این قرارداد نیز می باشند این قرارداد پیمان زوریخ را تکمیل نموده و به جای برچشم مخصوص مشروحه در ماده ۳ پیمان مذکور علامت مشروحه در ماده ۱۶ این قرارداد در مواردی که این قرارداد و آیین نامه اجرایی استعمال آن را مشخص نموده به کار می رود.
- ماده ۳۷ - نسخ
- ۱- هر یک از طرفهای معتمد معاهد می تواند به نام خود و سرزمین های که روابط خارجی آنها را عهده دار است قرارداد را نسخ نماید.
- ۲- نسخ به وسیله سند کتبی که به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تسلیم می گردد اعلام می شود.

- ۳- نسخ یک سال پس از وصول سند بنی بر اعلام آن علمی می شود مع الوصف چنانچه در انقضای یک سال مهلت نسخ، طرف نسخ کننده ملزم به ورود در جنگ شود اثر نسخ تا خاتمه مخاصمات یا در هر حال تا زمانی که عملیات اعاده اموال فرهنگی به مبدأ خود خاتمه نیافته است معطل خواهد ماند.
- ماده ۳۸ - ابلاغ
- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد دول منظور در مواد ۳۰ و ۳۲ و همچنین سازمان ملل متحد را از دریافت کلیه اسناد مصوبه و الحاقی با پذیرش مذکور در مواد ۳۱ و ۳۲ و اعلامیه ابلاغ و نسخ که در مواد ۳۵ و ۳۷ و ۳۹ ذکر شده مطلع خواهد ساخت.
- ماده ۳۹ - تجدید نظر در قرارداد و آیین نامه اجرایی آن:
- ۱- هر یک از طرفهای معتمد معاهد می تواند پیشنهاد نماید در قرارداد و آیین نامه اجرایی آن اصلاحاتی به عمل آید. کلیه پیشنهاد های اصلاحی که بدین طریق داده می شود مستقیماً به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تسلیم خواهد شد که او نیز متن آن را به کلیه طرفهای معتمد معاهد ابلاغ و در عین حال درخواست خواهد نمود که در ظرف چهار ماه اطلاعات زیر را ارسال دارند.
- الف- آیا مایلند برای مطالعه پیشنهاد اصلاح، کنفرانس تشکیل گردد.
- ب- با عقیده دارند باید پیشنهاد اصلاح بدون تشکیل کنفرانس پذیرفته شود.
- ج- با عقیده دارند پیشنهاد اصلاح بدون تشکیل کنفرانس رد شود.
- ۲- مدیر کل، با صخ های واصله را به منظور اجرای مفاد بند اول این ماده به کلیه طرفهای معتمد معاهد ابلاغ خواهد نمود.
- ۳- چنانچه کلیه طرفهای معتمد معاهد که نظر خود را طین مفاد بند (ب) این ماده در موعد مقرر به مدیر کل اعلام داشته اند اطلاع دهند که موافقت اصلاح بدون تشکیل کنفرانس پذیرفته شود تصمیم آنان از طرف مدیر کل طبق مفاد ماده ۳۸ اعلام خواهد شد. اصلاح ۹۰ روز پس از تاریخ اعلام مزبور برای کلیه طرفهای معتمد معاهد مؤثر خواهد شد.
- ۴- چنانچه بیش از یک نلت از طرفهای معتمد معاهد تقاضا نمایند، مدیر کل، کنفرانسی به منظور مطالعه اصلاح پیشنهاد شده تشکیل خواهد داد.
- ۵- اصلاحاتی که در مورد قرارداد یا آیین نامه اجرایی آن بر طبق طرز عمل پیش بینی شده در بند بالا پیشنهاد شود معتبر نخواهد بود مگر پس از تصویب به اتفاق آرای طرفهای معتمد معاهد حاضر در کنفرانس و پذیرش از طرف هر یک از طرفهای معتمد معاهد.
- ۶- پذیرش اصلاحات قرارداد یا آیین نامه آن که در کنفرانس مذکور در بندهای ۴ و ۵ تصویب شده باشد از طریق تسلیم سند رسمی به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد به عمل خواهد آمد.
- ۷- پس از اعتبار یافتن اصلاحات این قرارداد یا آیین نامه اجرایی آن فقط متن قرارداد یا آیین نامه اجرایی آن که به این طریق اصلاح شده باشد برای تصویب یا الحاق منقوح خواهد بود.
- ماده ۴۰ - ثبت: طبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد، این قرارداد پس از تقاضای مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد در دبیرخانه سازمان ملل متحد به ثبت خواهد رسید.
- بنام علی هذا، امضا کنندگان نام الاختیار ذیل قرارداد را امضا نمودند.
- لا اله الا الله، تاریخ ۱۴ مه ۱۹۵۴.
- این قرارداد فقط در یک نسخه تنظیم شد که به بایگانی سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تسلیم و رویش تصدیق آن به کلیه دول مذکور در مواد ۳۰ و ۳۲ و همچنین به سازمان ملل متحد داده خواهد شد.

مقررات اجرایی قرارداد حمایت اموال فرهنگی هنگام جنگ

فصل اول - بازرسی
ماده ۱- فهرست بین المللی اسامی شخصیت‌ها: به محض شروع اجتناب این قرارداد دیر کل یک فهرست بین المللی از کلیه شخصیت‌هایی که از جانب طرف‌های معظم متعاهد شایسته عهده گرفتن شغل کسب کل اموال فرهنگی معرفی شده‌اند تنظیم خواهد نمود. این فهرست طبق تقاضای دبیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد و تقاضای طرف‌های معظم متعاهد متناوباً مورد تجدیدنظر قرار خواهد گرفت.

ماده ۲- سازمان بازرسی: همین که یکی از طرف‌های معظم متعاهد داخل جنگ می‌شود که مشمول ماده ۱۸ قرارداد می‌گردد:
الف - یک نماینده برای اموال فرهنگی واقع در سرزمین‌های خود تعیین می‌نماید.

چنانچه سرزمین دیگری را در تصرف داشته باشد یک نماینده مخصوص نیز برای اموال فرهنگی واقع در آن ناحیه تعیین خواهد نمود.

ب- دولت حامی هر یک از طرف‌های متخاصم که با این دولت معظم متعاهد در حال جنگ است نمایندگی نزد دولت اخیر طبق مفاده ماده ۳ زیر تعیین خواهد نمود.

ج- طبق مفاده ماده ۴ زیر یک کسب کل اموال فرهنگی به طرف معظم متعاهد مزبور معرفی خواهد شد.

ماده ۳- تعیین نمایندگان دول حامی: دولت حامی نمایندگان خود را از بین مأمورین سیاسی و کسولری یا با توافق طرفی که باید نمایندگان نزد آن انجام وظیفه نمایند از بین اشخاص دیگر تعیین خواهد نمود.

ماده ۴- تعیین کسب کل
۱- کسب کل اموال فرهنگی از فهرست بین‌المللی اسامی شخصیت‌ها و با توافق مشترک دولتی که باید نزد آن انجام وظیفه نماید و دول حامی از طرف‌های متخاصم تعیین خواهد شد.

۲- چنانچه طرف‌ها نتوانند در عرض سه هفته پس از شروع مذاکرات توافق حاصل نمایند از رئیس دیوان دادگستری بین‌المللی تقاضا خواهند نمود کسب کل را تعیین نماید.

کسب کل مذکور وقتی شروع به کار خواهد نمود که رضایت طرفی که باید نزد آن انجام وظیفه نماید جلب گردد.

ماده ۵- وظایف نمایندگان: نمایندگان دول حامی موارد تخلف از قرارداد را معلوم و با رضایت طرفی که نزد آن انجام وظیفه می‌کنند نسبت به اوضاع و احوالی که در آن قرار دارند تحقیق کرده و رسماً از مقامات محلی توقف موارد تخلف را درخواست نموده و در صورت لزوم کسب کل را از این موارد تخلف آگاه می‌سازند.

آنها باید وی را از اقدامات خود مطلع نمایند.

ماده ۶- وظایف کسب کل
۱- کسب کل اموال فرهنگی درباره مسائلی که به او مراجعه شده و مربوط به اجرای قرارداد می‌باشد نزد نمایندگان طرفی که نزد آن انجام وظیفه می‌نمایند و نمایندگان ذی‌نفع اقدام خواهد نمود.

۲- در حدود پیش‌بینی شده در این مقررات حق اخذ تصمیم و انتصاب خواهد داشت.

۳- با توافق طرفی که نزد آن انجام وظیفه می‌نماید حق خواهد داشت دستور بازرجویی داده و یا خود عملیات بازرجویی را هدایت کند.

۴- کلیه اقداماتی که برای اجرای قرارداد مقید بمانند نزد طرف‌های متخاصم و دول حامی آنان به عمل خواهد آورد.

۵- گزارش‌های لازم درباره اجرای قرارداد را تهیه و به طرف‌های ذی‌نفع و دول حامی آنها تسلیم نموده و رونوشتی نیز برای مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد که فقط می‌تواند اطلاعات فنی آن مورد استفاده قرار دهد خواهد فرستاد.

۶- هنگامی که دولت حامی وجود نتواند باشد کسب کل وظایفی را که طبق مواد ۲۱ و ۲۲ برای دولت‌های حامی معین شده است، انجام خواهد داد.

ماده ۷- بازرسان و کارشناسان
۱- هر دوقه که کسب کل اموال فرهنگی طبق تقاضای نمایندگان ذی‌نفع یا پس از مشاوره با آنان لازم بداند برای جلب موافقت طرفی که نزد آن مأموریت دارد شخصاً را به عنوان بازرس اموال فرهنگی که مأمور انجام وظیفه معینی می‌باشد معرفی می‌نماید.

۲- کسب کل و نمایندگان بازرسان می‌توانند به کارشناسانی مراجعه نمایند که آنان نیز برای جلب موافقت بازرسی فقط در مقابل کسب کل مسؤلیت دارد.

مذکور در یک پیش معرفی شده باشند.

ماده ۸- انجام مأموریت بازرسی: کسب کل اموال فرهنگی و نمایندگان دول حامی و بازرسان و کارشناسان نباید هیچ‌وقت از حدود مأموریت خود تجاوز نمایند. من جمله باید الزامات امنیت طرف معظم متعاهدی را که نزد آن مأموریت دارند در نظر بگیرند و در کلیه موارد متوجه مقتضیات موقعیت نظامی به نحوی که طرف معظم متعاهد مزبور به اطلاع آنها می‌رساند، باشند.

ماده ۹- قائم مقام دول حامی: اگر یکی از طرف‌های متخاصم از اقدامات دولت حامی بهرمند نبوده یا دیگر بهرمند نباشد از یک کشور می‌طرف ممکن است تقاضا شود به منظور تعیین یک کسب کل اموال فرهنگی به نحوی که در ماده ۴ بالا پیش‌بینی شده است وظایف دولت حامی را عهده‌دار گردد. کسب کل که بدین طریق تعیین می‌شود می‌تواند در صورت لزوم وظایف نمایندگان دول حامی را که در این مقررات مشخص شده به بازرسان واگذار نماید.

ماده ۱۰- مزین: حقوق و مزینه کسب کل اموال فرهنگی و بازرسان و کارشناسان به عهده طرفی خواهد بود که نزد آن انجام وظیفه می‌نماید. حقوق و مزینه نمایندگان دول حامی باید مورد موافقت دول مزبور و دولی که منابع آن حفظ می‌شوند واقع گردد.

فصل دوم - حمایت مخصوص
ماده ۱۱ - پناهگاه‌های پیش‌بینی نشده
۱- چنانچه یکی از طرف‌های معظم متعاهد در جریان مخاصمه به علت وقایع غیرمترقبه مجبور شود بدون مقدمه و ناگهانه پناهگاهی ترتیب دهد و بخواهد پناهگاه مزبور تحت حمایت مخصوص قرار گیرد، باید فوراً کسب کل را که نزد آن به انجام وظیفه مشغول است مطلع سازد.

۲- چنانچه کسب کل عقیده داشته باشد که موقع و اهمیت اموال فرهنگی که در پناهگاه مزبور قرار داده می‌شود چنین اقدامی را ایجاب می‌نماید، می‌تواند به طرف معظم متعاهد اجازه دهد علامت مشخصه مخصوص مذکور در ماده ۱۶ این قرارداد را به آنجا نصب نماید و بدون تأخیر، تصمیم خود را به استحضار نمایندگان ذی‌نفع دول حامی خواهد رساند.

هر یک از نمایندگان مزبور در مدت ۳۰ روز می‌تواند دستور دهد علامت مزبور برداشته شود

۳ - به محض اینکه نمایندگان مزبور موافقت خود را اعلام داشتند یا آنکه مدت سی روز بدون مخالفتی از طرف آنان منقضی شد، از به عقیده کسب کل پناهگاه جایز شرایط مذکور در ماده ۸ این قرارداد بود، کسب کل نامبرده از مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تقاضا خواهد نمود پناهگاه در دفتر اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص ثبت شود.

ماده ۱۲ - دفتر ثبت بین المللی اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص
۱- یک دفتر ثبت بین‌المللی اموال فرهنگی تحت حمایت مخصوص تهیه می‌گردد.

۱- این دین در دست مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد می‌باشد و نسخه‌هایی از آن را به دبیر کل سازمان ملل متحد و طرف‌های معظم متعاقد تسلیم خواهد نمود.
۲- این دفتر به تفصیل تقسیم شده که هر یک از آنها به نام یکی از طرف‌های معظم متعاقد می‌باشد.
هر فصل نیز به سه قسمت به شرح زیر تقسیم می‌گردد:
پناهگاه‌ها، مراکز آیین تاریخی، سایر اموال غیر منقول فرهنگی
دبیر کل محتویات هر فصل را تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۲ - تقاضای ثبت
۱- هر یک از طرف‌های معظم متعاقد می‌تواند برای ثبت برخی از پناهگاه‌ها، مراکز آیین تاریخی و سایر اموال غیر منقول فرهنگی واقع در سرزمین خود، تقاضاهایی به دبیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تسلیم نماید. در این درخواست‌ها اطلاعاتی راجع به محل این اموال داده و گواهی خواهد نمود که اموال مزبور واجد شرایط پیش‌بینی شده در ماده ۸ قرارداد می‌باشد.

۲- در صورت اشغال، دولت اشغال‌کننده حق تقاضای ثبت خواهد داشت.

۳- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد فوراً رونوشتی از درخواست‌های ثبتی را برای هر یک از طرف‌های معظم متعاقد ارسال خواهد داشت.

ماده ۱۴ - اعتراض‌ها
۱- هر یک از طرف‌های معظم متعاقد می‌تواند به وسیله نام‌های خطاب به دبیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد نسبت به ثبت هر یک از اموال فرهنگی اعتراض نماید. نامه مزبور باید در ظرف چهار ماه از تاریخی که مدیر کل رونوشت تقاضای ثبت را ارسال داشته است به وی واصل گردد.

۲- چنین اعتراضی باید موجه باشد. فقط علل زیر موجه محسوب می‌شوند:
الف- مال مورد تقاضای ثبت مال فرهنگی نیست.
ب- مال مورد نظر شرایط مذکور در ماده ۸ این قرارداد را ندارد.

۳- مدیر کل فوراً رونوشت نامه اعتراض را برای طرف‌های معظم متعاقد ارسال می‌دارد و لدی‌الافتضا نظر کمیته بین‌المللی آیین تاریخی و هنری و حفريات باستان‌شناسی یا نظر سازمان‌ها و اشخاص ذی‌صلاحیت دیگری را که مفید بداند خواهد خواست.

۴- مدیر کل یا طرف معظم متعاقدی که تقاضای ثبت نموده است می‌تواند نزد طرف‌های معظم متعاقدی که اعتراض نموده‌اند به منظور برگشت اعتراض اقدام لازم بنماید.

۵- چنانچه یکی از طرف‌های معظم متعاقد پس از تقاضای ثبت اموال فرهنگی در زمان صلح و قبل از آنکه ثبت مورد نظر انجام یابد داخل جنگ شود، اموال فرهنگی مزبور فوراً از طرف مدیر کل به طور موقت ثبت می‌گردد تا زمانی که اعتراضاتی که نسبت به آن شده یا ممکن است بشود تأیید یا رد یا پس گرفته شود.

۶- اگر مدیر کل در مدت شش ماه از روزی که نامه اعتراضی را دریافت نموده است دیگری از طرف معظم متعاقدی که اعتراض کرده مشعر بر استرداد اعتراض دریافت ننماید طرف معظمی که درخواست ثبت نموده است می‌تواند به حکمیت که در بند زیر تشریح شده متوسل گردد.

۷- تقاضای حکمیت باید حداکثر در ظرف یک سال پس از وصول نامه اعتراضی به مدیر کل به عمل آید. هر یک از طرف‌های وارد در اختلاف، یک حکم تعیین می‌نماید. در صورتی که در برابر یک تقاضای ثبت بیش از یک اعتراض برسد طرف‌های معظمی که اعتراض نموده‌اند با هم یک حکم تعیین می‌کنند. دو حکم مذکور از میان فهرست بین‌المللی که در ماده ۱ این آیین‌نامه قید شده یک سر حکم انتخاب می‌نمایند. چنانچه برای این انتخاب توافق حاصل نشود از رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری تقاضا خواهند نمود که سر حکم را انتخاب کند که در این صورت الزامی ندارد که از فهرست بین‌المللی باشد. دیوان حکمیتی که بدین طریق تشکیل می‌یابد طرز

عمل خود را تعیین می‌نماید و تصمیمات آن بدون استیناف خواهد بود.

۸- هر یک از طرف‌های متعاقد می‌تواند هنگامی که مناقشای رخ می‌دهد و آن کشور یکی از طرف‌های آن است اظهار نماید که مایل نیست طرز عمل مذکور در بند بالا راجع به حکمیت را اجرا نماید. در این صورت اعتراض بر تقاضای ثبت از طرف مدیر کل به طرف‌های معظم متعاقد ارجاع می‌گردد و اعتراض فقط در صورتی تأیید می‌گردد که اکثریت دو نالت آنرا مؤید آن باشد. رأی به وسیله مکانیسه داده می‌شود مگر آنکه مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تشخیص دهد که لازم است برای این موضوع طبق اختیاراتی که به موجب ماده ۲۷ قرارداد به او داده شده است، مجسمی دعوت نماید. چنانچه مدیر کل تصمیم اتخاذ نماید که رأی به وسیله مکانیسه داده شود طرف‌های معظم متعاقد را دعوت خواهد نمود در مدت شش ماه از تاریخ دعوت، آرای خود را در پاکت لاک و مهر شده ارسال دارند.

ماده ۱۵ - ثبت
۱- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد دستور خواهد داد هر یک از اموال فرهنگی را که تقاضای ثبت آن شده و در مدت پیش‌بینی شده در بند ۱ ماده ۱۴ مورد اعتراض واقع نشده است به شماره ترتیب در دفتر ثبت بنماید.

۲- در صورتی که اعتراضی به عمل آید و مورد شمول مندرجات بند ۱ ماده ۱۴ نباشد مدیر کل اقدام به ثبت مال نخواهد نمود مگر آنکه اعتراض مسترد شده یا طبق طرز عمل مذکور در بند ۷ ماده ۱۴ یا طرز عمل مذکور در بند ۸ همان‌ماده اعتراض تأیید نشده باشد.

۳- در موارد مذکور در بند ۳ ماده ۱۱، مدیر کل طبق تقاضای کمیته کل اموال فرهنگی اقدام به ثبت خواهد نمود.

۴- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر مورد ثبت را برای دبیر کل سازمان ملل متحد و طرف‌های معظم متعاقد و طبق درخواست طرف معظمی که تقاضای ثبت نموده است برای کلیه دول مذکوره در ماده ۳۰ و ۳۲ قرارداد ارسال خواهد داشت.

ماده ۱۶ - ابطال ثبت
۱- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ثبت اموال فرهنگی را در موارد زیر در دفتر ابطال خواهد نمود:
الف- تقاضای طرف معظمی که اموال مزبور در سرزمین آن واقع است.
ب- هنگامی که طرف معظم تقاضاکننده ثبت این قرارداد را فسخ نموده و فسخ به موقع اجرا در آمده است.
ج- در مورد پیش‌بینی شده در بند ۵ ماده ۱۴ هنگامی که اعتراض در نتیجه رویه‌های مذکور در بند ۷ یا ۸ ماده ۱۴ تأیید شده است.

۲- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر گونه ابطال ثبت در دفتر را برای دبیر کل ملل متحد و کلیه دولی که رونوشت ثبت را دریافت داشته‌اند ارسال خواهد داشت. ابطال سی روز پس از ارسال این رونوشت منشا اثر خواهد شد.

۳- فصل سوم - حمل و نقل اموال فرهنگی
ماده ۱۷ - طرز عمل برای تفصیل مصوبیت:
۱- تقاضای مذکور در بند (۱) ماده ۱۲ قرارداد به کمیته کل اموال فرهنگی تسلیم می‌گردد. ولایتی که آن را ایجاد نموده باید در تقاضای قید گردد و همچنین تعداد تقریبی و اهمیت اموالی که باید حمل شود و محل فعلی و عمدی آنها و وسایل حمل و نقل و مسیر و تاریخ پیش‌بینی شده برای حمل و هر گونه اطلاعات مفید دیگر را نیز باید متضمن باشد.

۲- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر مورد ثبت را برای دبیر کل سازمان ملل متحد و طرف‌های معظم متعاقد و طبق درخواست طرف معظمی که تقاضای ثبت نموده است برای کلیه دول مذکوره در ماده ۳۰ و ۳۲ قرارداد ارسال خواهد داشت.

ماده ۱۶ - ابطال ثبت
۱- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ثبت اموال فرهنگی را در موارد زیر در دفتر ابطال خواهد نمود:

الف- تقاضای طرف معظمی که اموال مزبور در سرزمین آن واقع است.

ب- هنگامی که طرف معظم تقاضاکننده ثبت این قرارداد را فسخ نموده و فسخ به موقع اجرا در آمده است.

ج- در مورد پیش‌بینی شده در بند ۵ ماده ۱۴ هنگامی که اعتراض در نتیجه رویه‌های مذکور در بند ۷ یا ۸ ماده ۱۴ تأیید شده است.

۲- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر گونه ابطال ثبت در دفتر را برای دبیر کل ملل متحد و کلیه دولی که رونوشت ثبت را دریافت داشته‌اند ارسال خواهد داشت. ابطال سی روز پس از ارسال این رونوشت منشا اثر خواهد شد.

۳- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر مورد ثبت را برای دبیر کل سازمان ملل متحد و طرف‌های معظم متعاقد و طبق درخواست طرف معظمی که تقاضای ثبت نموده است برای کلیه دول مذکوره در ماده ۳۰ و ۳۲ قرارداد ارسال خواهد داشت.

ماده ۱۶ - ابطال ثبت
۱- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ثبت اموال فرهنگی را در موارد زیر در دفتر ابطال خواهد نمود:

الف- تقاضای طرف معظمی که اموال مزبور در سرزمین آن واقع است.

ب- هنگامی که طرف معظم تقاضاکننده ثبت این قرارداد را فسخ نموده و فسخ به موقع اجرا در آمده است.

ج- در مورد پیش‌بینی شده در بند ۵ ماده ۱۴ هنگامی که اعتراض در نتیجه رویه‌های مذکور در بند ۷ یا ۸ ماده ۱۴ تأیید شده است.

۲- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر گونه ابطال ثبت در دفتر را برای دبیر کل ملل متحد و کلیه دولی که رونوشت ثبت را دریافت داشته‌اند ارسال خواهد داشت. ابطال سی روز پس از ارسال این رونوشت منشا اثر خواهد شد.

۳- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر مورد ثبت را برای دبیر کل سازمان ملل متحد و طرف‌های معظم متعاقد و طبق درخواست طرف معظمی که تقاضای ثبت نموده است برای کلیه دول مذکوره در ماده ۳۰ و ۳۲ قرارداد ارسال خواهد داشت.

ماده ۱۶ - ابطال ثبت
۱- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ثبت اموال فرهنگی را در موارد زیر در دفتر ابطال خواهد نمود:

الف- تقاضای طرف معظمی که اموال مزبور در سرزمین آن واقع است.

ب- هنگامی که طرف معظم تقاضاکننده ثبت این قرارداد را فسخ نموده و فسخ به موقع اجرا در آمده است.

ج- در مورد پیش‌بینی شده در بند ۵ ماده ۱۴ هنگامی که اعتراض در نتیجه رویه‌های مذکور در بند ۷ یا ۸ ماده ۱۴ تأیید شده است.

۲- مدیر کل فوراً یک رونوشت مصدق از هر گونه ابطال ثبت در دفتر را برای دبیر کل ملل متحد و کلیه دولی که رونوشت ثبت را دریافت داشته‌اند ارسال خواهد داشت. ابطال سی روز پس از ارسال این رونوشت منشا اثر خواهد شد.

۲- چنانچه کسب کل پس از مشاورات لازم حمل مزبور را موجه بدانند یا نمایندگان ذی‌نفع دول حامی رایج به طرز اجزای آن مشورت خواهد نمود. سپس نمایندگان طرف‌های ذی‌نفع متخاصم را از جریان حمل مستحضر و اطلاعات لازم را نیز ضمیمه خواهد ساخت.

کسب کل یک یا چند بازرس تعیین می‌نماید که مراقبت نمایند اموال حمل شده فقط اموال مذکور در قفاضا بوده و به ترتیبی که تصویب شده حمل می‌گردد و دارای علامت مشخصه نیز می‌باشد.

بازرس یا بازرسان مزبور تا مقصد همراه اموال خواهند رفت.

ماده ۱۸- حمل به خارجه: چنانچه اموال تحت حمایت مخصوص به کشور خارج حمل شده انتقال نه فقط باید طبق مفاد ماده ۱۲ قرارداد و ماده ۱۷ این آیین‌نامه انجام یابد بلکه مشمول مقررات زیر نیز خواهد شد:

الف- در مدتی که اموال فرهنگی در سرزمین کشور دیگری قرار دارد کشور مزبور امانت‌دار آن خواهد بود و از آنها اقلای همان‌طور مراقبت خواهد نمود که از اموال فرهنگی متعلق به خود که دارای اهمیت مشابهی هستند مراقبت می‌نماید.

ب- کشور امانت‌دار اموال را فقط پس از خاتمه مخاصمه مسترد خواهد نمود. این استرداد در ظرف مدت شش ماه پس از تقاضای آن باید به عمل آید.

ج- حین نقل و انتقالات متوالی و هنگام توقف در کشور دیگر، اموال فرهنگی از هرگونه ضبط و اخذ مصون بوده و در اختیار امانت‌گذار و امانت‌دار نخواهد بود ولی چنانچه ایمنی اموال اقتصاً نماید امانت‌دار می‌تواند با موافقت امانت‌گذار آنها را به کشور ثالثی تحت شرایط این ماده انتقال دهد.

د- در قفاضای حمایت مخصوص باید قید گردد که کشوری که اموال به آنجا حمل می‌شود یا مفاد این ماده موافقت دارد.

ماده ۱۹- سرزمین اشغال شده: هنگامی که یک طرف متناهد که سرزمین طرف متناهد دیگری را اشغال نموده اموال فرهنگی را به پناهمگاهی واقع در منطقه دیگری از آن سرزمین حمل نماید بدون اینکه بتراند مفاد ماده ۱۷ آیین‌نامه را مراعات کند، این عمل به منزله دستبرد اموال به مفهوم ماده ۴ قرارداد تلقی نخواهد شد. مشروط به اینکه کسب کل اموال فرهنگی پس از مشاوره با کارشناسان مأمور حمایت کتباً گواهی می‌نماید که اوضاع و احوال این حمل را ایجاب نموده است.

فصل چهارم - علامت مخصوص
ماده ۲۰- نصب علامت:

۱- محل نصب و درجه بودن آن به نظر مقامات صالحه هر یک از طرف‌های معظم متناهد را گذار شده است. علامت ممکن است روی پرچم یا بازوبند نیز قرار داده شود و نیز ممکن است روی اشیاء نقش شده یا به طریق مؤثر دیگری نصب گردد.

۲- در هر حال هنگام جنگ بدون آنکه به علامت‌گذاری دیگری که ممکن است مؤثرتر باشد اطمینان وارد آید علامت مخصوص باید روی وسایل نقلیه در موارد پیش‌بینی شده در موارد ۱۲ و ۱۳ قرارداد طوری نصب شود که هم از هوا و هم از روی زمین در روز به خوبی دیده شود و در روی زمین به‌طور مرتب و مشهود به ترتیب ذیل نصب گردد:

الف- در فواصل منظم کافی برای تعیین حدود مراکز ایمن تحت حمایت مخصوص.

ب- در ورودی سایر اموال غیرمستقر فرهنگی تحت حمایت مخصوص.

ماده ۲۱- تعیین هویت اشخاص:

۱- اشخاص مذکور در بند ۲ ردیف (ب) و (ج) ماده ۱۷ قرارداد می‌توانند بازوبندی مجهز به علامت مخصوص داشته باشند که از طرف مقامات صالحه مسهوز و صادر شده باشد.

۲- یک ورقه هويت مخصوص با علامت مشخصه‌ای خواهند داشت. در این ورقه باید حداقل مراتب زیر قید گردد: نام، نام خانوادگی، تاریخ تولد و مقام یا پایه یا شغل دارنده آن.

عکس دارنده ورقه باید به ورقه الصاق گردد و به‌علاوه امضا یا علامت انگشت دارنده یا هر دوی آنها دری ورقه باشد.

۳- هر یک از طرف‌های معظم متناهد یا استغاده از نمایان که پیوست این آیین‌نامه است ورقه هويت تنظیم خواهند نمود و نمونه مورد قبول را برای طرف‌های معظم متناهد دیگر خواهند فرستاد.

هر ورقه هويت اقلای در دو نسخه تنظیم می‌گردد که یکی از آنها را مقام صادرکننده حفظ خواهد نمود.

۴- اشخاص مذکور در بالا بدون علت موجه نمی‌توانند از حق برداشتن بازوبند یا داشتن ورقه هويت محروم گردند.

پروتکل

طرف‌های معظم متناهد مقرر می‌دارند:

۱- هر یک از اطراف معظم متناهد تعهد می‌نماید از صدور اموال فرهنگی واقع در سرزمین که هنگام جنگ تصرف نموده است ممانعت نمایند.

۲- اموال مزبور اموالی است که در ماده ۱ قرارداد حمایت اموال فرهنگی که در لایحه به تاریخ ۱۴ مه ۱۹۵۴ به امضا رسیده توصیف شده است.

۳- هر یک از طرف‌های معظم متناهد تعهد می‌نماید اموال فرهنگی را که به کشورش و مستقیماً یا غیرمستقیم از سرزمین اشغال شده‌ای به آنها انتقال یافته باشد تحت توقیف قرار دهد. این توقیف یا هنگام ورود را یا در غیر این صورت طبق قفاضای مقامات سرزمین مزبور به عمل خواهد آمد.

۴- هر یک از طرف‌های معظم متناهد تعهد می‌نماید پس از خاتمه جنگ، اموال فرهنگی را که به کشورش انتقال داده شده و به شرط آنکه انتقال مخالف با مفاد بند ۱ باشد به مقامات صالحه کشوری که سابقاً تحت اشغال بوده و اموال متعلق به آن است مسترد دارد.

۵- اموال فرهنگی که از طرف یکی از طرف‌های معظم متناهد در سرزمین طرف دیگری برای حمایت آنها به عمل آورده‌اند، یا کسانی که با حسن نیت، تصرف اموال فرهنگی مزبور می‌باشند و برحسب مفاد بند سابق باید مسترد گردد، فراتر لازم را بپردازد.

۶- از آسیب جنگ امانت‌گذار شده است پس از خاتمه مخاصمه به مقامات صالحه کشور مبدأ مسترد خواهد شد.

۷- این پروتکل مورخ ۱۴ مه ۱۹۵۴ می‌باشد و برای امضای کلیه دولتی که کنفرانس متعده در لایحه ۲۱ آوریل ۱۹۵۴ دعوت شده بودند تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۱۹۴۵ مفتوح خواهد بود.

۸- الف) این پروتکل طبق مقرراتی که در قوانین اساسی هر یک از دول امضاءکننده پیش‌بینی شده است به تصویب خواهد رسید.

ب) امضاء مصوب به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد تسلیم خواهد شد.

۸- این پروتکل از تاریخ اعتبار برای الحاق کلیه دولتی که از طرف شورای اجرایی سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد دعوت به الحاق شده‌اند باز خواهد بود. الحاق به وسیله سند مشعر بر الحاق به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد انجام می‌یابد.

۹- دول مذکور در بند ۸ می‌توانند هنگام امضا با تصویب یا الحاق اعلام نمایند که خود را نسبت به مقررات بخش (۱) یا بخش (۱) این پروتکل متعهد نمی‌دانند.

۱۰- الف- این پروتکل سه ماه پس از تسلیم پنج سند تصویب معین خواهد شد.
ب- پس از آنکه برای هر یک از طرف‌های معظم متعاهد سه ماه پس از آنکه سند مصوب یا مشعر بر الحاق که طرف‌های متخاصم قبل یا بعد از آغاز متخاصمات یا اشغال تسلیم نموده‌اند تأثیر فوری خواهد داشت.
در موارد مزبور، مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد مراتب پیش‌بینی شده در بند ۱۴ را به اسرع وسایل ابلاغ خواهد نمود.

۱۱- الف- هر یک از دول امضاکننده این پروتکل در ظرف شش ماه از تاریخ اعتبار آن تدابیر لازمه را به منظور اعمال واقعی مفاد پروتکل اتخاذ خواهند نمود.

ب- برای دولتی که بعد از تاریخ اعتبار پروتکل اسناد مصوب یا مشعر بر الحاق خود را تسلیم نمایند این مهلت شش ماه از تاریخ تسلیم اسناد مصوب یا مشعر بر الحاق احصاء خواهد شد.

۱۲- هر یک از طرف‌های معظم متعاهد می‌توانند هنگام تصویب یا الحاق یا هر موقع دیگری پس از آن به وسیله یادداشتی به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد اعلام دارد که این پروتکل کلی یا قسمتی از سرزمین‌هایی را که روابط بین‌المللی آنها را نیز عهده‌دار است شامل می‌گردد. این اعلام پس از سه ماه از تاریخ وصول آن مؤثر خواهد شد.

۱۳- الف- هر یک از طرف‌های معظم متعاهد معین است این پروتکل را از طرف خود یا از طرف سرزمین‌هایی که روابط بین‌المللی آنها را عهده‌دار است فسخ نماید.

ب- فسخ پروتکل به وسیله تسلیم سند کتبی به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد اعلام خواهد شد.

ج- فسخ یک سال پس از وصول سند مزبور مؤثر می‌گردد. چنانچه هنگام انقضای سال طرف فسخ کننده مجبور به ورود در جنگی شود اثر فسخ تا انتهای متخاصمات و در هر صورت تا برگشت اموال فرهنگی به مبدأ معلق خواهد شد.

۱۴- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد دول مذکور در بندهای ۶ و ۸ و همچنین سازمان ملل متحد را از تسلیم اسناد مصوب یا مشعر بر الحاق یا حاکمی از قبول مذکور در بندهای ۷ و ۸ و نیز از موارد ابلاغ فسخ به ترتیبی که در بندهای ۱۲ و ۱۳ پیش‌بینی شده است مستصغر خواهد ساخت.

۱۵- الف- در صورتی که از طرف بیش از یک نالت از طرف‌های معظم متعاهد تقاضا شود این پروتکل مسکن است مورد تجدیدنظر واقع گردد.

ب- مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد کنفرانسی بدین منظور برگزار خواهد کرد.

ج- اصلاحاتی که در این پروتکل می‌شود در صورتی معین خواهد بود که به اتفاق آرا از طرف دول معظم متعاهدی که در کنفرانس شرکت دارند تصویب و هر یک از طرف‌های معظم متعاهد نیز آن را قبول نماید.

د- قبول اصلاحاتی که بنا به تصویب کنفرانس مذکور در تبصره‌های ب و ج در این پروتکل به عمل می‌آید به وسیله تسلیم سندی رسمی از طرف هر یک از دول معظم متعاهد به مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد انجام می‌گیرد.

ه- پس از اعتبار اصلاحات وارد در این پروتکل فقط متنی که بدین طریق اصلاح شده برای تصویب یا الحاق مفتوح خواهد بود.

به موجب ماده ۱۰۳ منشور ملل متحد این پروتکل طبق تقاضای مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد در دبیرخانه سازمان ملل متحد به ثبت خواهد رسید.

بنام علی‌هذا امضاکنندگان زیر که رسماً مجاز می‌باشند، این پروتکل را امضا نمودند.

این پروتکل در لاهه به تاریخ ۱۴ مه ۱۹۵۴ به انگلیسی و اسپانیولی و فرانسه و روسی که هر چهار متن مساویاً معتبر می‌باشند در یک نسخه تنظیم شده که در پایگانی سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد ضبط و

روزنشت مصدق آن برای کلیه دول مذکور در بندهای ۶ و ۸ و همچنین سازمان ملل متحد ارسال خواهد شد.

کنفرانس آرزومند است در مواقعی که به منظور اجرای منشور ملل متحد عملیات نظامی وقوع می‌یابد از طرف مقامات ذی صلاحیت سازمان ملل متحد تأییدی اتخاذ شود که قوای مسلحه که در آن عملیات شرکت می‌کنند مقررات این قرارداد را رعایت نمایند.

قطعهنامه دو

کنفرانس آرزومند است که به محض الحاق به قرارداد هر یک از دول معظم متعاهد در حدود قوانین اساسی و مقررات اداری خود کمیته مشورتی ملی مرکب از تعداد محدودی از شخصیت‌ها از قبیل کارمندان عالی رتبه باستان‌شناسی و موزه‌ها و غیره یک نماینده از ستاد کل ارتش، یک نماینده از وزارت امور خارجه، یک کارشناس حقوق بین‌المللی و دو یا سه عضو دیگر که دارای شغل و صلاحیتی در حدود این قرارداد باشند تشکیل می‌دهد. کمیته مزبور که زیر نظر وزیر یا کارمند عالی رتبه‌ای که در رأس ادارات ملی مأمور حفاظت از منابع اموال فرهنگی خواهد بود می‌تواند به خصوص وظایف زیر را به عهده داشته باشد:

الف- دولت را راجع به اقدامات لازم برای اجرای این قرارداد از نظر حقوقی و فنی و نظامی در زمان صلح و یا در صورت وقوع جنگ راهنمایی نماید.

ب- در صورت وقوع جنگ یا در صورتی که بروز آن نزدیک به نظر رسد دولت متبوع خود را متوجه سازد که نیروی مسلح کشور بر طبق مقررات این قرارداد اموال فرهنگی واقع در سرزمین خود و در کشورهای دیگر را محترم شمرده و آنها را تحت حمایت خود قرار دهند.

ج- با موافقت دولت خود با سایر کمیته‌های ملی مشابه و مؤسسات بین‌المللی ذی‌صلاحیت روابط و همکاری برقرار نماید.

قطعهنامه سه

کنفرانس آرزومند است مدیر کل سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد پس از اعتبار قرارداد حمایت اموال فرهنگی هر چه زودتر مجمعی از طرف‌های معظم متعاهد تشکیل دهد.

متن قرارداد فوق که مشتمل بر ۴۰ ماده و یک آیین‌نامه اجرایی و یک پروتکل و سه قطعهنامه است ضمیمه قانون مربوط به قرارداد حمایت اموال فرهنگی هنگام جنگ بوده صحیح است.

قانون اخذ مبلغ بیست ریال عوارض از هر تن سیمان به نفع انجمن آثار ملی مصوب ۱۳۴۶/۲/۱۹ (منسوخ)

ماده واحده - دریافت مبلغ بیست ریال عوارض از هر تن سیمان به وسیله وزارت دارایی جهت تعمیرات بناهای تاریخی که در اختیار انجمن آثار ملی قرار گرفته و می گیرد تأیید و تصویب می شود.

ماده ۴۴ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۰۷/۲/۱۸

ماده ۴۴ - صدور اشیاء عتیقه و باستانی از کشور ممنوع است مگر با اجازه وزارت فرهنگ و هنر.